

Filipenses

en el mixteco del suroeste del distrito de Tlaxiaco
(meh)

Se usan los corchetes [] para encerrar las palabras en que hay duda de que estén en el texto original.

Se usan los medio corchetes _ _ para encerrar palabras adicionales que no se encuentran en el texto original. Se escriben para ayudar a la comprensión de la lectura.

©Wycliffe Bible Translators, Inc 2015

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

Tutu' ntee Pablo nuun' ñivi ñuun' Filipos

Ntee Pablo nuun' tutu' kuə'an' nuun' rá ñivi kúneí ini'
ráa Jesús ya néé' ráa ñuun' Filipos

1 ¹ Maání' Pablo jín Timoteo, kúvi rán' musú' Jesucristo. Tée rán' tutu' ya'á nuun' ntaká ráno'ó, ya nsa'á sñn Ndiosí' ráno'ó, ^{1:1} sáva ki'i rán nuun' Cristo Jesús, ya néé' rán ñuun' Filipos, jín nuun' rá tee kúná'nú nuun' rán, jín nuun' rá ñani' rán ya chineí ráa ráno'ó.

² Na ka' koo maní ini' tátá'-ó Ndiosí' jín Ito'o'-ó Jesucristo kune'yá ráa ráno'ó, jín ya kuneé' va'a rán sa'á ráa.

Nnakuetu Pablo jie'e' rá ñivi ínú ini' Jesús

³ Jiá'a nì' ya kuta'vi' nuun' Ndiosí' nì' jie'e' rán, ntaká íchí ya náku'un ini' nì' ráno'ó. ⁴ Jee ntaká íchí nákuetu nì' nuun' re' jie'e' ntaká rán, jee sukuáni sñi íyó ini' ánima' nì' jíkán' tá'ví' nì' jie'e' ráno'ó. ⁵ Chi chineí tá'an rán jín nì' síkútenuun-ó tu'un vá'a Jesús, ne kivi' xí'nañú'un ya nínu' ini' rán maa jín ne kivi' vitan. ⁶ Suni jiá'a nì' ya kuta'vi' jie'e' rán, chi kúneí nijia ini' nì', ya Ndiosí' chuchítú re' kunikín' re' sikúnkuvi re' tiñu vá'a ya nkijie'é nsa'á re' ini' rán, ne kivi' niji Cristo Jesús. ⁷ Naa' vá' jiáni ini' nì' su'va jie'e' ntaká rán, chi ñú'un ví'í ini' nì' né'yá nì' ráno'ó, chi íyó máni ini' Ndiosí' né'yá re' ntaká-orán, ya chineí chituvi re' yó, sáva chineí tá'an ntaká rán jín nì', sáá nú'ní' nì' ini' vekaa, jín sáá náma nì' tu'un va'a Jesús, jín sáá sánáa nì' ya naa' ví' tu'un vá. ⁸ Chi jíní' Ndiosí', ya ñúnúun nì' ntaká ráno'ó sáni ñúnúun Cristo Jesús yó.

⁹ Jee jíkán' tá'ví' nì' nuun' Ndiosí', ya sáá ví'í ka' sáá kunuun' ví'í rán ka' ñivi jín Ndiosí';

jín ya kujia ví'í ini' rán ka', sáva kuni' rán ka' tu'un náá' Ndiosí';

^{1:1} Tu'un ya'á kúvi santú' ya kuíni káchí' sñn. Jee rá santú' kúvi rá ñivi Ndiosí' ya kúneí ini' ráa Jesús

jín sáva kuníchí xini' rán ká' jie'e' ichi re'.

¹⁰ Sáva kototúní' rán rá ichi íyó sín jee kaji rán ya va'a ká' kunikin' rán, sáva sain koo ini' rán nuun' Ndiosí', jee ni ñn nkúvi chikuachi-i ráno'ó kivi' niji Cristo. ¹¹ Chi jiá'nu naa' ví'í rán sá'á Jesucristo, chi kínóo naa' rán nuun' re' sá'á re', jee su'va stúvi re' ya vii nasíkuiti' kúñá'nú Ndiosí' jee nakuétú'ún ñivi maa.

Nuun' nu'u', ya tékú' nì' kúvi ya jiátiñu Cristo nu'u'

¹² Ráno'ó ñani' jín ku'va, ya kúnei ini' rán Jesús. Kuíni nì' ya kuká'nú ini' rán, ya nno'o nì', nsíkué'nu-u tu'un va'a Jesús.

¹³ Saáva ntaká rá soldado kúmí palacio vetíñu ká'nú Roma jín ntaká ká' rá ñivi nkuká'nú ini', ya yí'í nì' vekaa ^{1:13} jie'e' Cristo. ¹⁴ Jie'e' yí'í nì' vekaa, jee yatin kúni'i rá ñani' kúnei ká' ini' raa sá'á Ito'o'-ó, saáva kukue'e' ká' kiji ini' raa stékútu'ún raa tu'un Ndiosí', jee ntu níko ini' raa sá'á raa maa.

¹⁵ Íyó nijia ya sava raa sá'á maá, jie'e' ya kúkuíñi ini' raa né'yá raa nu'u', jee kuíni raa kutíxín raa jín nì'. Soo sava raa ká' stékútu'ún raa tu'un Cristo, chi kúvá'a ini' raa. ¹⁶ Soo sava rá ñani' yukuán stékútu'ún u'vi ini' raa tu'un Cristo, chi nsá ninu'un jiáni xini' raa, chi jiáni ini' raa, ya sa'á raa maa, sáva kukue'e' ká' tunó'ó kuno'o nì' ni yí'í nì' vekaa. ¹⁷ Soo rá inka ñani' ya'á sá'á maa chi ñúnúun raa nu'u', chi jíní' raa, ya sáá váji nì' sá'á Ndiosí' sáva nama nì' tu'un vá'a Jesús. ¹⁸ Saájee ¿ná kuvi? Sú nasa ni nkuvi, sñi íyó ini' nì', ya tékútu'ún tu'un Cristo, vasú' sá'á raa maa ni ká' kuéntá' jiáni va'a ini' raa, áxi sú naa' jiáni ini' rá inka raa.

Jee suni kúsñi ini' nì', ¹⁹ chi jíní' nì', ya jie'e' ntaká tiñu ya'á kene va'a jín nu'u', jie'e' ya nákuetu rán nuun' Ndiosí' jie'e' nì', jín jie'e' ya chínei chítuvi Tachí' í'í Jesucristo nu'u'.

²⁰ Nú'ún numjii'í' ini' nì' jee íyó tu'un neí ini' nì', ya nkúkanuun nì', jín ya koo neí ini' nì' vitan kuéntá' sukuáni, sáva kuatíñu Ndiosí' nu'u', sáva stúvi re' ya kúñá'nú ví Cristo,

^{1:13} Tu'un ya'á kuíni káchí' nú'ní', soo nyini'yu re' ini' ve'i tátu kuentá' nyi'i re' vekaa.

vasú' tékú' nì' áxí vasú' kuvi' nì'. ²¹ Chi nuun' nu'u', retú tékú' nì' jee kúvi yá jiátiñu Cristo nu'u', jee retú kuvi' nì' jee kúvi yá siki' ká' nì'in' nì'. ²² Soo retú kuteku' nì' ká' ini' yikikúñu nì' ya'á, jee nuun' nu'u', kúvi yá satíñú nì' ká' nuun' re', jee sikúнкуvi nì' ká'. Saájee ntu jíní' nì' né ñin ví yá kaji nì'. ²³ Chi várésukuá jee tasava ví nì' jee sa'á nì' ni nuvi tiñu. Chi nó'ón' ini' nì' yá kuvi' nì', jee kuneé' nì' jín Cristo, nuun' ñuun' íyó súkún, chi va'a ví'í ká' ví ya'á nuun' nì'. ²⁴ Soo va'a ká' ví nuun' rán, yá kinoo nì' kuteku' nì' ká' jín yikikúñu nì'. ²⁵ Jee jíní' naa' nijia nì' ya'á. Saáva jíní' nì', yá kinoo nì' kuteku' nì' ká' jín ntaká rán, sáva sikué'nu nì' ká' ráno'ó sáva kuneí ini' rán Jesús, jín sáva koo siji ká' ini' ánima' rán jie'e' kúneí ini' rán re'. ²⁶ Su'va koo, sáva kutéyí ví'í rán ká' jie'e' Cristo Jesús jie'e' yá nno'o nu'u', sáa kanta nì' kuneé' tuku nì' nteñu rán.

²⁷ Ná'nú ká' ví yá kue'nu naa' rán nuun' Ndiosí' nakua íyó kue'nu rá ñivi yá tiñ tu'un va'a Cristo. Jee su'va, vasú' kuajiaa' kune'yá nì' ráno'ó, áxí vasú' koo íká nì' nuun' rán, jee tesó'o nì', yá nuún ñíñ nì'in rán jín tu'un va'a vá;

jín yá nuún nú'ún ini' rán;

jín yá nuún nunasí tútú nì'in rán sátíñú rán nuun' tu'un va'a Jesús yá kúneí ini' rán.

²⁸ Jee suni yá ntu yú'ví rán rá ñivi nuni'in nuun' ráno'ó. Ya'á kúvi ñin seña, yá stúvi, yá sukuíta ráa maáráa, jee su'va stúvi-i yá nánitá'ví' rán yá vaji-i ne nuun' Ndiosí'. ²⁹ Chi jie'e' Cristo, ntaji Ndiosí' uvi' tiñu vá'a nuun' rán: nsá kuachi ntaji re' yá ínú ini' rán Cristo, chi suni ntaji re' yá kuno'o rán jie'e' Cristo.

³⁰ Chi ráno'ó, ñin nuún ni núnasí rán náma rán tu'un va'a Cristo, kua' nini' rán yá nnunasí nì', jee kua' tesó'o rán vitan, nasa sá'á nì'.

Nnsa'á lá'ví Cristo maáre' jee kúñá'nú nasíkuiti' re' vitan

2 ¹ Saájee, nuun' íyó neí ini'-ó, jie'e' yá yí'í-ó nuun' Cristo;

jee nuun' núnúun re' yó sá'á yá núvá'a ini'-ó;

jee nuun' chíneí tá'án Tachí' íí' Ndiosí' jín yó sáva koo
 maní tá'án-ó ìin inka-ó;
 jee nuun' ñunkúún ini'-ó ìin inka tá'án-ó jee nuun' kúná'ví
 ini'-ó ìin inka tá'án-ó.

² Jee nuun' íyó su'va nijia, jee sa'á rán ya chuchítú ya nasásíi
 kue'e' rán ka' ini' ánima' nì',

jee nuún ini' rán;

jee ìin nuún kunuun rán ìin inka rán;

jee kani nuún ini' rán, jee ku'un nuún ini' rán.

Jee su'va sa'á rán ya jínu ini' nì' ya násásíi rán ini' nì'.

³ Jee koto ná sá'á rán ni ìin tiñu ya sá'á u'vi ini' rán, ni ya
 sá'á téyíí rán.

Chisa' kani lá'ví ini' rán,

jee tiin ta ìin rán kuéntá' ya kúná'nú ka' ìin inka rán nsú
 ka' maárán.

⁴ Koto nání'vi ini' ni ìin rán kuachi rá tiñu ya kinoo va'a
 nuun'-u, soo suni ta ìin rán nání'vi ini'-i ya vá'a nuun'
 inka ñivi.

⁵ Su'va ìin nuún ku'un ini' antúní' rán kuá' nñu'un ini' antúní'
 Cristo Jesús.

⁶ Chi sú kúvi re' Ndiosí' ya ìin nuún kúvi re' jín Ndiosí', soo
 ntu nñu'un ini' re' ya nuni'in re' ya kinoo re' ya ìin nuún
 kúná'nú re' jín Ndiosí'. ^{2:6-7}

⁷ Jee nxinóo re' ya kúná'nú re', jee nnuun maáré' sáva tiin
 re' tiñu kuvi re' musú'.

Jee ìin nuún nkenta re' kúvi re' jín tee ñuné'yú'.

⁸ Sáá ìin nuún ni ntuvi re' jín tee,

jee nsa'á lá'ví re' maáré',

jee nkenta re' nkaníjiá re' Ndiosí' ne jín tu'un ya kuvi' re',
 jísú ne kuvi' re' nuun' kurúsi'!

⁹ Saáva suni Ndiosí' nxináa re' Jesús kúná'nú re' ka' nuun'

^{2:6-7} Sanaa' kúvi kachi-ó: Chi sú kúvi re' Ndiosí' ya ìin nuún kúvi re' jín
 Ndiosí', soo ntu nkane'e' re' ya ìin nuún kúná'nú re' jín Ndiosí' chi kúná'nú
 nijia re'. Soo nxinóo re' ya kúná'nú re', jee nnuun maáré' sáva tiin re' tiñu
 kuvi re' musú'.

ní'i.

Jee njia'a Ndiosí' nuun' re' tiñu^{2:9} kúñá'nú ka' nsú ká' ntaká tiñu.

¹⁰ Sáva nakuiñi' íti ntaká ráa néé' ñuun' íyó súkún, jín ntaká ráa néé' nuun' ñu'un, jín ntaká ráa íyó chiji ñu'un^{2:10} kuneñu'un ráa Jesús, sáá teso'o ráa súví re'.

¹¹ Jín sáva ntaká ráa ku'va yu'ú, ya Ito'o' ví Jesucristo, jee su'va stúvi ráa, ya máá vii kúñá'nú ví Ndiosí' ya kúvi táá'-ó.

Rá ñivi yí'í nuun' Cristo kúvi kuéntá' iin ñu'un' túún' nuun' ñivi

¹² Saájee, ráno'ó ya ñúnúun ni'. Kuéntá' sukuáni káníjiá rán tu'un xiné'én' ni' sáá néé' ni' jín rán, soo vitan, sáá íyó íká ni' nuun' rán, sáá ví'í ka' káníjiá rán tu'un xiné'én' ni'. Ndiosí' nsikáku re' rán nuun' kuachi rán sáva kue'nu ñaa' rán saáva nunasí rán kue'nu ñaa' rán ya ñatíñú re' nsá'a re' ya nanitá'ví ráno'ó. Jee nani'vi ini' rán sa'á ñá'nú ví'í rán nuun' re', jee nani'vi ini' rán ya koto stívi rán maárán. ¹³ Chi máá Ndiosí' ví ya sátíñú re' ini' rán, sáva kuvi ini' rán sa'á rán tiñu vá'a, jín sáva sa'á rán maa sánikuá' ya vá'a kuíni re'.

¹⁴ Ntaká tiñu ya sa'á rán, jee koto kakuíyu'ú rán jee koto kántátú'ún rán. ¹⁵ Sáva nkúvi chikuachi ñivi ráno'ó, chisa' ninu'un koo rán, ya kúvi rán se'ya Ndiosí', ya íyó noo nteñu rá ñivi tiempú' vitan ya sá'a tiákuá ráa jee káné'én' ráa. Jee tuvi rán nteñu ráa kuéntá' jiánute' tiuun' íyó súkún nuun' ñivi neen', ¹⁶ ni jiá'nu ni'in rán jín tu'un Jesús ya sá'a-a ya kuteku' nijia ñivi jín Ndiosí'. Jee nuun' jiá'nu rán su'va, jee kuvi kusii' téyí ini' ni' jie'e' rán kivi' niji Cristo, ya nsá ka'a ninu ni' nika ni' ichi re', jee nsá ka'a nsatíñú ni' nuun' re'. ¹⁷ Retú ka'ni' rá ñivi Roma nu'u', su'va nasoko ni' maání' nuun' Ndiosí'. Jee

^{2:9} Tu'un griego káchí' ya'a: njia'a Ndiosí' nuun' re' súví kúñá'nú ka'; súví ya'a kuíni káchí' tiñu niso re' áxí kúñá'nú re'.

^{2:10} Rá ñivi ní'i'.

su'va siketá'án nì' maání' jín ya násoko rán maárán nuun' re', ya sá'a rán tiñu re' chi kúneí ini' rán re'. Saáva sú ka'ni' raa nu'u', jee s̱i koo ini' áníma' nì', jee kús̱i ini' nì' jín ntaká rán.
¹⁸ Jee suni su'va íyó koo s̱i ini' áníma' rán, jee kus̱i ini' rán jín nu'u'.

Timoteo jín Epafrodito

¹⁹ Retú Ito'o'-ó Jesús kuíni, íyó tu'un neí ini' nì' ya tají yachì' nì' Timoteo nuun' rán, sáva nus̱i ini' nì' ya nì'in' nì' tu'un jie'e' ráno'ó. ²⁰ Chi ntuná' íyó ni ìn inka tee ya'á jín nì', ya nuún ñú'ún ini'-i jín nì' jie'e' rán, kuéntá' maaré', ya nání'vi nijia ini'-i jie'e' rán. ²¹ Chi nì'i raa nánukú tiñu ya kinoo va'a nuun' maaráa, jee nsú tiñu Cristo Jesús nánukú raa. ²² Soo jíní' rán, sáa jiá'nu va'a Timoteo, chi nsatíñu re' jín nì', sáva kue'nu tu'un vá'a Jesús, kuéntá' ìn se'ya sátíñu jín tátá' re'. ²³ Saájee ñú'ún ini' nì' chuichí nì' re' nuun' rán, sáa kuká'nú ini' nì' ya naja kuvi jín tiñu nó'o nì'. ²⁴ Soo retú kuíni Ito'o'-ó, kúneí ini' nì', ya suni maání' kuajiaa' yachì' nì' kune'yá nì' ráno'ó.

²⁵ Jiáni ini' nì', ya jíníñú'ún nì' chuichí nì' Epafrodito kuajiaa'-a nuun' rán. Jee kúvi re' ñani' nì', jee tá'án sátíñu jín nì' ví re', jee tá'án náma jín nì' tu'un Jesús ví re', kuéntá' tá'án ìn soldado kántá'án. Nchuichí rán re' chineí re' nu'u' jín ya jíníñú'ún nì'. ²⁶ Jiáni ini' nì' chúichí nì' re' nuun' rán, chi níyo ini' re' kuajiaa' ne'yá re' ráno'ó, chi nání'vi ini' re' jie'e' rán, chi nkuká'nú ini' rán ya kú'ví' re'. ²⁷ Jee íyó nijia ya nku'vi' re' sáa né íyó kuvi' re' nékúvi. Soo nkuná'ví ini' Ndiosí' re', jee nnuvi re', jee nsú kuachi maaré' ni nkuná'ví ini' Ndiosí', chi suni ne maání' ni ka', sáva nkóo tu'un núkuí'yá nasíkuiti' ka' ini' nì' jie'e' re'. ²⁸ Saáva sáa ví'í ka' vaneñu'un ini' nì' chuichí nì' re' nuun' rán, sáva nus̱i ini' rán, ya kune'yá tuku rán re'. Jee sáva nkóo tu'un kúkuí'yá ini' nì' ka'. ²⁹ Saájee s̱i koo ini' rán nakuatá'ví rán re' sáa kenta re', jie'e' ya yí'í re' nuun' Ito'o'-ó. Jee sa'á ñá'nú rán nuun' rá ñivi íyó kuéntá' íyó maaré'. ³⁰ Chi jie'e' tiñu Cristo, nkenta re' ya yatin kuvi' re'.

Chi ñe'ne ini' re' kuvi' re', sáva ñasi' re' nuun' rán jín tiñu chi nchínef re' nu'u' ya ntu kúvi sa'á rán jín nu'u'.

Nasa kinoo naa' nijia-ó nuun' Ndiosí'

3 ¹ Jee nuun' ní'i kachi' nì' ka' nuun' rán, ráno'ó ñani' jín ku'va. Sii koo ini' ánima' rán jie'e' Ito'o'-ó. Nsú tiñu stáñá'án ví nuun' nì', ya tee tuku nì' iin ni tu'un ya'á nuun' rán, jee kootiñu tu'un vá sáva kukutú rán ka'.

² Nito koo rán maárán nuun' rá tee, ya kúvi kuéntá' tina', ya sá'á ráa tiñu kán'één, ya kúvi rá tee sá'á, ya kúkú'lú' ñivi, ya kúvi ya sá'á “circuncidar” ñivi^{3:2}. ³ Chi suvió kúvi-ó ñivi Ndiosí', jee su'va kúvi-ó ñivi “circuncidado” nijia nuun' re', chi suvió ví ya chínef Tachi' íí' maáo ya néñu'un-ó Ndiosí', chi kúsíi téyíí ini'-ó jie'e' ya sá'á Cristo Jesús, chi ntu kúnef ini'-ó maáo ya kinoo naa'-ó nuun' Ndiosí' jie'e' ya sá'á-ó^{3:3}. ⁴ Sú ntu íyó su'va, soo rétán' kúvi ví nékúvi, jee nu'u' kúvi kuneí ini' nì' jie'e' tiñu nsa'á nì' nékúvi.

Retú né ni iin ñivi jiáni ini', ya kúvi kuneí ini'-i ya sá'á-a, jee maání' sáa ví'í ka' kúvi kuneí ini' nì' jie'e' ya nsa'á nì', nékúvi, chi:

⁵ Nsa'á “circuncidar” tátá' nì' nu'u' kivi' úná' ya nkaku nì';
maání' kúvi ichiyúkún' Israel;
tata' Benjamín kúvi nì';
ninu'un tee hebreo kúvi nì' ya ká'án' nì' tu'un hebreo, jee se'ya ñivi hebreo kúvi nì';
ñi'i nì' grupo “fariseo”, sáva sikúnkuvi nì' ley Moisés, sáni káchí' ráa;

^{3:2} Circuncisión kúvi iin “costumbre” sá'á ráa ñivi nuun' Israel ya jié'né' ráa ntí' ñiñ xini' nuun' íí' tee. Circuncisión kúvi seña ya stúvi-i ya iin tee kúvi ichiyúkún' Israel. Jee nji'a Ndiosí' ley nuun' Moisés tiempú' yana'an ví'í. Jee ley vá káchí' ya rá tee ya kúvi ichiyúkún' Israel íyó sá'á “circuncidar” ráa rá se'ya yíí ráa

^{3:3} Tu'un griego ya'á káchí'-i: kuñu. Ya'á Kuñu-ó kuíni káchí' sáni íyó-ó chi yí'í kuachi ini'-ó.

⁶ nñu'un kaña nasfkuiti' ini' nì' jiē'e' ñujiín' ráa, ne nito u'vi' nì' rá ñivi kúneí ini' Jesús; jee sáni káchí' ley vá ya íyó naa', jee ntu nkúvi chikuachi ni iin ñivi nu'u'.

⁷ Soo rá tiñu ya'á ya ñani ini' nì' ya nkuvi siki' ka' nuun' nì' nékúvi, jee ntañú'ún tñin kuéntá' nì', ya ntuná' yíyá'vi ka' rá tiñu vá nuun' nì', chi nkivi nì' nuun' Cristo. ⁸ Jee ví'í ka' nsú ka' ya'á, tñin nì' kuéntá', ya nì'i nantíñu ntuná' yíyá'vi nuun' nì', chi yíyá'vi ka' nuun' nì'i ví ya íyó máni' Cristo Jesús jín nì' ya kúvi re' Ito'o' nì'. Jiē'e' re' nsukuíta nì' nì'i rá tiñu vá, jee tñin kuéntá' nì', ya nì'i vá kúvi yaká ni, sáva nì'in' nì' ya yíyá'vi ka' ya koo Cristo jín nì'. ⁹ Jee sáva kenta nì' ki'i nì' nuun' re'. Jee nsá kinoo naa' maání' nuun' Ndiosí' jiē'e' ya nukú nì' sa'á nì' ya káchí' ley Moisés. Chisa' jiá'ayu'ú Ndiosí' ya kínóo naa' nì' nuun' re', jiē'e' ya kúneí ini' nì' Cristo. Chi máa Ndiosí' jiá'ayu'ú, ya kinoo naa' ñivi nuun' re', jiē'e' kúneí ini' ráa Cristo. ¹⁰ Suni nsukuíta nì' nì'i rá tiñu vá, sáva koo maní' nì' jín Cristo, sáva kuni' nì' ya sátíñu maá fuerza íi' níso Ndiosí' ini' nì'. Fuerza vá ví ya ñatíñu Ndiosí' sáva nxináteku' re' Cristo, jee nxínákóo re' yikikúñu Cristo. Jee suni sáva kuni' ta'an' nì' kuno'o nì' jiē'e' Cristo kuéntá' nno'o maáre' jiē'e'-ó, ne kenta ku'un ini' nì' kua' níyo maáre' sáa nì'i re'. ¹¹ Nuun' kenta nateku' ií' nì' nteñu rá ní'i' jee nakoo yikikúñu nì', sú nasa ni kuvi.

Núnasí Pablo kenta nuun' nì'i "carrera"

¹² Ntu káchí' nì', ya ya nni'in' nì' ya kuni' nì' nì'i tiñu ya nkachi' kí nì', ni sú ntiá'an kunaa' nì'. Soo xín'in' nì' kunikin' nì' rá tiñu yukuán, sáva kuneí nì' nì'in' nì' ya kuni' nì' rá yukuán, chi jiē'e' rá yukuán kúvi ya nni'in' Cristo Jesús nu'u' xí'na ka'.

¹³ Ráno'ó ñani' jín ku'va, maání' tñin kuéntá' nì', ya ntiá'an kuneí nì' nì'in' nì' rá tiñu vá. Soo iin tiñu sá'á nì', ya xínáan nì' ini' nì' rá tiñu kúvi yata', jee sá'á nì' fesá' kè'in' nì' ichinúun'. ¹⁴ Jee xíní'in' nì' kè'in' nì' ichinúun' kuéntá' jínu nì'

iin “carrera”, sáva kenta ni' nuun' ni'i, sáva kunei ni' ni'in' ni' ta'vi' ya ne súkún Ndiosí' nkana re' yó sáva ni'in'-ó vá jie'e' ya yí'í-ó nuun' Cristo Jesús.

¹⁵ Saajee ntaká-ó ya nijia ini'-ó kuiñi'-ó ichi Jesús, jee íyó ku'un ini'-ó su'va. Jee retú ñú'ún sín ini' rán, Ndiosí' suni stúvi re' nuun' rán ya íyó ku'un ini' rán sáni nkachi' ni'. ¹⁶ Soo kani ini'-ó jee kaka naa'-ó sánikuá' ya nijia ini'-o.

¹⁷ Ráno'ó ñani' jín ku'va. Nasa'á ni'i rán sánikuá' jiá'nu ni'. Tiin rán kuéntá' rá ñivi jiá'nu ichi sáa jiá'nu ránu'u'. ¹⁸ Chi nnakani ni' kue'e' ichi nuun' rán, jee suni vitan ne ná'yú' ntenúun' ni' káchí' ni', ya kue'e' ñivi jíka ráa iin ichi, ya núní'in ráa nuun' tu'un ya ni'i' Cristo nuun' kurúsi' jie'e'-ó.

¹⁹ Sáa vaji ráa ya kuno'o ráa nuun' ñú'ún' xeen'. Jee kuachi ndiosí' ráa ví chiji ráa chi chíñú'ún' ráa maa. Kúsí téyí ini' ráa sá'á ráa tiñu né'én, sú tu'un kánuun ví. Chi ñú'ún ini' ráa rá tiñu ñiví ya'á ya íyó sín nuun' Ndiosí'. ²⁰ Soo maáo kúvi se'ya ñuun' íyó súkún. Jee suni netu-ó, ya ne yukuán niji Ito'o'-ó Jesucristo, ya síkáku re' yó. ²¹ Suvire' sama yikikúñu ná'ví-ó, jee nuún sama re' maa jín yikikúñu re' ya náteku' ii' tuku re' jee vii kúná'nú re'. Sama re' maa jín fuerza íí' ní'in níso re'. Jee jín fuerza íí' vá kúvi chí'i re' ni'i kuiti' chiji xintín re'.

Níní sii íyó ini' ánima'-ó jie'e' Ito'o'-ó

4 ¹ Inajee, ráno'ó ñani' ni' jín ku'va ni', ya ñúnúun ni' jee níyo ví'í ini' ni' kune'yá ni' ráno'ó. Maarán ví ya nása'á sii ini' ánima' ni'. Jee kuéntá' ta'vi' ví ráno'ó ya ni'in' ni' sáa kunei ni' “carrera”. Saáva kuiñi ni'in' rán jín Ito'o'-ó, ráno'ó ya ñúnúun ni'.

² Jíkán' tá'ví' ni' nuun' Evodia jín Síntique, ya nuún ku'un ini' ráa chi ni núv'í ráa yí'í nuun' Ito'o'-ó. ³ Suni sukuán, maánú, ya tá'an tee nsatíñú nká'nú naa' nijia jín ni', suni jíkán' ni' nuun' nú, ya chineí nú ya nakamani, ráña. Chi nnunasí ráña nsatíñú nká'nú ráña jín ni', jee suni sukuán jín

Clemente jín raa inka ñivi tá'án sátíñú nká'nú jín nì', sáva kue'nu tu'un va'a Jesús. Jee rá súvì raa níso nuun' tutu' níso rá súvì rá ñivi kuteku' jín Ndiosí' nínkání.

⁴ Sukuáni níní koo sñi ini' ánima' rán jie'e' Ito'o'-ó, jee tukuni káchí' nì': koo sñi ini' ánima' rán. ⁵ Koo masú ini' rán jín ntaká ñivi, sáva kuni' nì'i raa ya íyó rán su'va. Ito'o'-ó íyó yatin.

⁶ Koto núkuí'yá ini' rán nání jie'e'. Soo jie'e' ntaká tiñu, kaka' rán nuun' Ndiosí' tékú' ya jiniñú'ún rán, sáá nakuetu rán nuun' Ndiosí'. Jee kakan' tá'vì' rán, jee suni nakuatá'ví rán nuun' re'. ⁷ Jee nuun' sá'á rán sukuán taji Ndiosí' ya kune'e' va'a rán. Jee sáá ví'í ká' táji re' sukuán ya ntu kúvi kiku'un ini' ñivi maa. Jee ya kune'e' va'a rán vá kúmí-i ánima' rán jín antúní' rán, jie'e' yí'í rán nuun' Cristo Jesús.

Kani ini'-ó jie'e' nì'i ya vá'a

⁸ Jee nuun' nì'i kachi' nì' ka' nuun' rán, ráno'ó ñani' jín ku'va.

Ku'un ini' rán jie'e' ntaká tu'un naa';

jín jie'e' ntaká tiñu ya íyó ñá'nú;

jín jie'e' ntaká tiñu ya íyó naa';

jín jie'e' ntaká tiñu ya íyó ninu'un;

jín jie'e' ntaká tiñu ya sá'á ya níní vii kuvi ini' ñivi;

jín jie'e' ntaká tiñu ya sá'á ñá'nú ñivi nuun'-u.

Retú íyó tiñu ya íyó vá'a;

Jee retú íyó tiñu ya íyó ní'ín-i ya nakuetu'ún ñivi jie'e'-e; ku'un ini' rán maa.

⁹ Sa'á rán ya nkutu'va rán ya nxiné'én' nì' ráno'ó;

jín tu'un ya nni'in' rán ya ntaji nì' nuun' rán;

jín ya nteso'o rán ya nkachi' nì';

jín ya nini' rán ya nsa'á nì'.

Jee sa'á rán maa, jee máá Ndiosí' vá táji ya kune'e' va'a rán, jee koo re' jín rán.

**Yá nchineí rá ñivi ñuun' Filipos Pablo ví ya
nsoko' ráa nuun' Ndiosí'**

¹⁰ Jee kúsíí ví'í ini' nì' jiē'e' Ito'o'-ó, ya ne kua' vá'a ka' ñú'ún tuku ini' rán chineí rán nu'u'. Jee ñú'ún nijia ini' rán jiē'e' nì', soo ntu níyo nasa kuvi chineí rán nu'u'. ¹¹ Soo nsá káchí' nì' ya'á, rétán' ya kumani nuun' nì'. Chi nkutu'va nì' kuva'a ini' nì' jiē'e' náni kúvi ya vají nuun' nì'. ¹² Jíní' nì' ná kúvi tu'un lá'ví. Jee jíní' nì' ná kúvi tu'un kúká. Jee nijia ini' nì' ñí' nì' nuun' ntaká nuun' ya kúvi; vasú' kaji' va'a nì', áxí kujisoko nì'; vasú' íyó kue'e' nuun' nì', áxí kúmani nuun' nì'. ¹³ Kúvi kuiñi nì' nuun' ntaká ya nó'o nì', chi yí'í nì' nuun' Cristo, ya chineí chituvi nu'u'.

¹⁴ Soo va'a nsa'á rán, ya nchineí tá'án rán nu'u' jín tunó'ó nó'o nì'. ¹⁵ Jee ráno'ó ñivi ñuun' Filipos, suni jíní' rán, ya sáá nstekútu'ún nì' tu'un vá'a jiē'e' Jesús nuun' rán ya xí'nañú'ún, jee sáá nkene nì' kuá'an' nì' rá ñuun' tñin Macedonia, nuun' néé' rán,; jee jíní' rán ya métú'ún maárán ví ya ntaji ya niniñú'ún nì' ñaxin' nì', jee ni ñin inka grupo ñivi ya kúneí ini' ráa Jesús ntu nchineí tá'án ráa jín nì' su'va. ¹⁶ Chi sáá nnee' nì' ne ñuun' Tesalónica ni ka', jee ñin uvi' íchí nchuihí rán ya niniñú'ún nì'. ¹⁷ Nsá núkú nì', ya taji rán ta'vì' nuun' nì', chisa' núkú nì' ya siki' ka' kaa ta'vì' ya taji Ndiosí' nuun' rán, jiē'e' ya vá'a sá'á rán. ¹⁸ Saájee nni'in' nì' nì'í ya jiniñú'ún nì', jee kínóo ka' nuun' nì'. Íyó kue'e' nuun' nì', chi nni'in' nì' ya vaji jín Epafrodito ya ntaji rán nuun' nì'. Ya ntaji rán nuun' nì' íyó kuéntá' sujie ñi' jiá'án' vixi' ya sókó' rán nuun' Ndiosí'. Chi ya ntaji rán nuun' nì' kúvi ya nsoko' rán nuun' re', jee tñin kuéntá' re' maa, chi kúvá'a ini' re' né'yá re' maa. ¹⁹ Jee Ndiosí' nì' íyó súkún, maaré' taji nuun' rán ntaká ya jiniñú'ún rán jiē'e' ya yí'í rán nuun' Cristo Jesús; jee sánikua' kúká re' su'va taji re' nuun' rán, chi kúká re' jín ntaká ya vá'a ya vii kúñá'nú.

²⁰ Saájee na ka' sa'á ñá'nú-ó nuun' tátá'-ó Ndiosí' níínkání. Su'va koo.

Tu'un nuun' ní'i nka'an' Pablo jín raa

²¹ Naku'va rán tu'un nì' nuun' ntaká ñivi, ya nsá'á sín Ndiosí' raa sáva yí'í raa nuun' Cristo Jesús, ya níkatu'ún nì' raa. Rá ñanítá'án-ó ya néé' ya'á jín nì', táji raa tu'un ya jíkátu'ún raa ráno'ó. ²² Nì'i rá ñivi ya nsá'á sín Ndiosí', ya yí'í raa nuun' re', táji raa tu'un jíkátu'ún raa ráno'ó, soo sáá ví'í ká' sava rá ñivi vá ya yí'í ve'i tē tátúní' nuun' nì'i rá ñuun' tīn ñuun' Roma.

²³ Na ká' koo manì ini' Ito'o'-o Jesucristo kune'yá re' ráno'ó. Su'va koo.